

աստ ի Լէօպօլիս . յորում ոչ միայն զգիտութիւնս իմաստասիրականս և աստուածաբանականս եկեղեցւոյն Հռօմայ, այլ և զլեզուն հայկական ուսանիցէին, և յառաքինութիւնս կրթիցէին, և քահանայացեալք ծառայիցէին եկեղեցւոյ համարժանապէս, և անջրելի պահիցէին զհաւատն կաթողիկէ: Քանզի էին այնր ժամանակի քահանայք՝ յոյժ տգէտք ներհրմտութեանց և անվարժ լեզուին արամեան . որպէս և ինքն ժողովուրդն: Զորոց երբեմն գրեաց ոմն .

« Իսկ քահանայք որք ի Լօվ կան՝

Գոռոզ յանդուզն ամբարտաւան .

Ոչ ումեք են նորա հաւան ,

Զտեսի յայլուր սոցա նրման :

Զգիտեն ընաւ զսահման ուսման ,

Եւ ոչ իսկ զլեզուն հայկեան .

Զոր ընթեանուն՝ ոչ հասկանան ,

Եւ զիտողաց վերայ խրոխտան :

Վասն որոյ գրեալ առ փաին Աղեքսանդր Է . յուչ արար նմա զհարկաւորութիւն վարժարանին . որ և հայրականաւ սիրով կատարեաց զինդիրն, հիմնելով աստ ի Լէօպօլիս զվարժարան երկոտասանից նպարունեաց (Թոշակաւոր) ծախիւք առաքելականի որբոյ աթոռոյն, յամի Տեառն 1662ին, և ի Թուին Հայոց ՌձԺԱին . և առաքեաց զաստուածաբան վարդապետն Կղեմէս ի կարգէ Թէատինոսաց, զհմուտն արամեան դպրութեան, զի վարժիցէր զնոսա ի զիտութիւնս և ի լեզուն հայկական: Որ մինչեւ ցայժմ ծաղկի նոյն վարժարանն ընդ կառավարութեամբ Հարց Թէադինոսաց, և ի նմանէ բողբոջին քահանայք իմաստունք, վարդապետք աստուածաբանք և եպիսկոպոսունք: — Իսկ Նիկիոլայոս կացեալ յարքեպիսկոպոսութեան զամս 55, մեռաւ աստէն ի Լէօպօլիս, յամի Տեառն 1681ին, ի հոկտ . 14ին :

Մինաս վարդապետ Էվզովացի, Զիլիֆտար օղլու մականունանցեալ, եպիսկոպոս Պուղտանու, եկն ընդ իս ի Լէօպօլիս՝ ի դառնալ իմում, և առաջի գարտինային Փալլավիլինի Լէկադի Փափին, որ յայնժամ էր ի Լէօպօլիս, արար զդաւանութիւն հաւատոյ կաթողիկէի, յամի Տեառն 1686ին, և ի Թուին Հայոց ՌձԼԵին :

Ազարիա կաթողիկոս Աղուանից համակամութեամբ եպիսկոպոսաց ոմանց յիւրոյ նահանգին, զդաւանութիւն կաթողիկէ հաւատոյ առաքեալ էր առ փափն Իննօչենցիոս ԺԱ, և առ իս գրեաց ի ձեռն Զափօլսքի Եէզուիթային Լեհացւոյ՝ յամի Տեառն 1688ին, յաղագս իրաց ոմանց հոգալոյ առ սուրբ աթոռն առաքելական՝ վասն իւր և վիճակին . զոր և արարի :

Մովսէս վարդապետ Երեւանցի յամի Տեառն 1689ին, եկն ի Լէօպօլիս,